

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

DENİZ HUKKUNDA TEMEL KAVRAMLAR, DENİZ YOLUYLA EŞYA (YÜK/MAL) TAŞIMA TÜRLERİ, DENİZ YOLUYLA EŞYA (YÜK/MAL) TAŞIMA SÖZLEŞMESİ

I. TEMEL KAVRAMLAR	23
II. DENİZ TAŞIMACILIĞI TÜRLERİ	30
A. İç Taşımacılık	30
B. Dış Taşımacılık	30
C. Türkiye Limanlarına Uğrayarak Yapılan Geçiş (Transit) Taşımacılık	31
D. Yabancı Limanlar Arası Taşımacılık	31
E. Düzenli Hat Taşımacılığı	31
F. Düzensiz Hat Taşımacılığı	31
A. La Haye Kuralları (30/8/1921 ve 25/8/1924)	32
B. Visby Kuralları ve SDR (Special Drawing Right) Protokolü (Brüksel Protokolleri (1968 ve 1979)).....	33
C. Hamburg Kuralları (31/3/1978)	35
D. Rotterdam Kuralları (2009)	35
IV. DENİZ YOLUYLA EŞYA (YÜK/MAL) TAŞIMA SÖZLEŞMESİ	36
A. Sözleşme ile İlgili Emredici Hükümler.....	36
B. Eşya Taşıma Sözleşmesi ve Navlun Sözleşmesi İfadeleri Arasındaki Anlam İlişkisi.....	37
C. Deniz Yoluyla Eşya Taşımacılığında Sözleşme Türleri	38
1. Çarter Sözleşmesi	38
2. Kırkambar Sözleşmesi.....	40
3. Asıl Taşıma Sözleşmesi	41
4. Alt Taşıma Sözleşmesi.....	41
5. Karma (Multimodel) Taşıma Sözleşmeleri.....	43

D. Deniz Yoluyla Eşya/Yük/Mal Taşıma Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	44
E. Deniz Yoluyla Eşya/Yük/Mal Taşıma Sözleşmesinin Sözleşmenin Konusu.....	44
F. Deniz Yoluyla Eşya/Yük/Mal Taşıma Sözleşmesinin Tanımı.....	45
G. Deniz Yoluyla Eşya/Yük/Mal Taşıma Sözleşmesinin Sözleşmenin Şekli	45
H. Sözleşmenin Süresi	46
İ. Deniz Yoluyla Eşya/Yük/Mal Taşıma Sözleşmesinin Unsurları	46
J. Sözleşmenin Tarafları.....	49
1. Taşıyan	49
a. Taşıyan ve Donatan Arasındaki İlişki	50
2. Taşıtan.....	57
3. Taşıtan Dışında Kalan ve Fakat Taşıma ile Birebir İlgili Olan Kişiler (Yük ile İlgili Kişiler)	57
K. Sözleşmenin Taraflarının Hakları ve Yükümlülükleri.....	58
1. Taşıtanın Hakları ve Yükümlülükleri	58
a. Taşıtanın Hakları.....	58
b. Taşıtanın Yükümlülükleri	60
(1) Taşınacak Eşya ile İlgili Yükümlülük	60
(2) Ücret Ödeme Yükümlülüğü	63
2. Taşıyanın Hakları ve Yükümlülükleri	64
a. Taşıyanın Hakları	64
(1) Ücret (Navlun) İsteme Hakkı.....	64
(2) Hapis Hakkı	65
b. Taşıyanın Yükümlülükleri.....	65
(1) Eşyanın Taşınacağı Gemi Bakımından.....	65
(2) Taşınacak Eşya Bakımından	70
(a) Taşınan Eşyanın Boşaltılmasında Özen Yükümlülüğü	79

İKİNCİ BÖLÜM

TAŞIYANIN SORUMLULUK VE SORUMSUZLUK DURUMLARI

I. TAŞIYANIN SORUMLULUK DURUMLARI.....	101
A. Taşıyanın Uluslararası Hukuk (Sözleşme Hükümleri) Kurallarına Göre Sorumluluk Durumları.....	101
B. Taşıyanın Ulusal Hukuka Göre Sorumluluk Durumları ve Koşulları	101
1. <u>6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu</u> Hükümlerine göre <u>Taşıyanın</u> Sorumluluk Durumları.....	102

2. 6102 Sayılı Ticaret Kanunu Hükümlerine göre Taşıyanın Kendi Kusuru ve Sorumluluk Durumları	108
a. Genel Olarak	108
b. Kanundan ve Sözleşmeden Kaynaklanan Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi veya Yükümlülüklere Aykırı Hareket Edilmesi.....	114
(1) Geminin <u>Başlangıçta</u> Denize, Yüke ve Yola/Sefere Elverişsizliği (TTK m. 1141)	116
(2) Geminin Yola Çıktıktan (Denize Açıldıktan) Sonra Denize, Yola ve Yüke Elverişsiz Hale Gelmesi (TTK m. 1178/1)	127
(a) Eşyanın Yüklenmesi Aşamasında Yapılan Dikkatsizlik ve Özensizlikler	129
(b) Eşyanın İstiflenmesi Aşamasında Yapılan Dikkatsizlik ve Özensizlikler	131
(c) Eşyanın Taşınması (Taşınırken Muhafazasında) Aşamasında Yapılan Dikkatsizlik ve Özensizlikler	135
(d) Eşyanın Boşaltılması Aşamasında Yapılan Dikkatsizlik ve Özensizlikler	135
(3) Eşyanın Geç Teslim Edilmesi	139
(4) Konişmentonun Yanlış Düzenlenmesinden Kaynaklanan Sorumluluk.....	146
(5) Eşyanın İzinsiz Olarak Başka Bir Gemiye Yüklenmesi veya Aktarılması	146
(6) Yükün İzinsiz Olarak Güvertede Taşınması.....	150
(7) Haklı Bir Sebep Olmaksızın Geminin Rotasından (Güzergâhından/Sefer Yolundan) Sapılması	152
c. Zarar Meydana Gelmesi.....	156
d. Nedensellik Bağının Varlığı	162
e. Kusurun Varlığı.....	166
f. Sorumluluğun Geçerli Olduğu Zaman Dilimi (Sorumluluğun Başlangıcı ve Bitişi).....	175
3. Fiili Taşıyanın Sorumluluğu	177
a. Fiili Taşıyanın Sorumluluğunun Hukuki Niteliği.....	178
b. Fiili Taşıyanın Kusura Dayalı Sorumluluğu	179
4. Taşıyanın <u>Adamları</u> ve Bu Kişilerin Kusurlu Hareketleri Sonucu Zarar Meydana Gelmesi ve Bu Zararlardan <u>Taşıyanın Sorumluluğu</u>	179
a. Gemi Adamları	179

b. Taşıyanın Taşıma İşletmesinde Çalışan Kişiler (<u>Taşıyanın Adamları</u>).....	186
c. Kendisini Temsile Yetkili Kıldığı Kişiler ve Taşıma İşletmesinde Çalışmasa Bile Navlun Sözleşmesinin İfasında Kullandığı Diğer Kişiler	191
5. Taşıyanın, <u>Muavin Şahsın (Yardımcı Kişinin)</u> Kusurlu Fiillerinden Sorumluluğu.....	194
6. Taşıtan ve Yükletenin Sorumluluğu.....	198
7. Yükleyenin Sorumluluğu	198
II. TAŞIYANIN SORUMLULUKTAN KURTULMA HÂLLERİ	199
A. Taşıyanın veya Adamlarının Kastının veya İhmalinin (Kusurunun) Bulunmaması (TTK m. 1179/1)	199
B. Geminin Sevkine veya Başkaca Teknik Yönetimine İlişkin Bir Hareketten Kaynaklanan Hasar/Zarar veya Ziya (TTK m. 1180/1)	199
1. <u>Geminin Sevkindeki</u> Kusurdan Kaynaklanan Zararlarda Sorumsuzluk ve Sorumluluk Durumu.....	200
B. Yangın (TTK m. 1180/1)	215
C. Tedbirli Bir Taşıyanın Göstereceği Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Uyulmuş Olsaydı Yine Meydana Gelebilecekti Denilebilen Zararlar (Kurtuluş Beyyinesi)	220
D. Haklı Bir Sebep Nedeniyle Geminin Gideceği Yoldan (Rotadan/Güzergâhtan) Sapma	221
III. TAŞIYANIN KUSURSUZLUK HALLERİ VE UYGUN İLLİYET BAĞI KARİNELERİNDEN YARARLANDIĞI HÂLLER (MUHTEMEL SORUMSUZLUK DURUMLARI/SORUMSUZLUK KARİNESİ DOĞURAN HALLER).....	223
A. Genel Olarak	223
1. Denizin veya Geminin İşletilmesine Elverişli Diğer Suların Tehlike ve Kazaları (TTK m. 1182/1-a).....	224
2. Harp Olayları, Karışıklık ve Ayaklanmalar, Kamu Düşmanlarının Hareketleri, Yetkili Makamların Emirleri veya Karantina Sınırlamaları (TTK m. 1182/1-b)	229
3. Mahkemelerin El Koyma Kararları	239
4. Grev, Lokavt veya Diğer Çalışma Engelleri	239
5. Yükleten, Taşıtan ve Eşyanın Maliki ile Bunların Temsilcilerinin ve Adamlarının Fiil veya İhmalleri.....	241
6. Hacim veya Tartı İtibarıyla Kendiliğinden Eksilme veya Eşyanın Gizli Ayıpları ya da Eşyanın Kendisine Özgü Doğal Cins ve Niteliği	245
7. Ambalajın Yetersizliği	247

8. İşaretlerin (Markaların) Yetersizliği	248
9. Denizde Can veya Mal Kurtarma Faaliyetleri.....	249
B. TTK m. 1181 ve 1182’de Düzenlenmemiş Olan Sorumsuzluk Halleri	251
1. Mücbir Sebepler	251
C. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulması Hâlleri ile Sorumluluk Sınırlandırılmasına İlişkin Hükümlerin Navlun Sözleşmesine Konu Olan Eşyanın Zıya, Hasar veya Geç Teslimi Yüzünden, Taşıyan Aleyhine Açılacak Davalarda Uygulanabilmesi (TTK m. 1190).....	254
IV. SORUMSUZLUK SÖZLEŞMESİ, SORUMLULUĞU KISITLAYAN (DARALTAN) SÖZLEŞME VE SORUMLULUĞUN KANUNİ SINIRLARI	255
A. Genel Olarak.....	255
B. TTK’da Emredici Hüküm Bulunan ve Bu Nedenle Sorumsuzluk Kaydının Geçerli Olmayacağı Durumlar (TTK m. 1243)	259
1. TTK m. 1243’te Düzenlenen Durumlar	259
a. <u>TTK m. 1243/1-a’da</u> Düzenlenen Emredici Hükümün Kapsamına Giren Durumlar	260
b. <u>TTK m. 1243/1-b’de</u> Düzenlenen Emredici Hükümün Kapsamına Giren Durumlar	266
c. <u>TTK m. 1243/1-c’de</u> Düzenlenen Emredici Hükümün Kapsamına Giren Durumlar	266
d. TTK m. 1243/2’de düzenlenen emredici hükümlerin kapsamına giren durumlar	267
C. TTK’da Emredici Hüküm Bulunmayan ve Bu Nedenle Sözleşmede Sorumsuzluk Kaydının <u>Geçerli Olduğu</u> Durumlar (TTK m. 1244)	267
1. TTK m. 1244/1-a’da Düzenlene Durumlar	268
2. TTK m. 1244/1-b’de Düzenlenen Durumlar.....	270
3. TTK m. 1244/1-c’de Düzenlenen Durumlar	270
4. Taşıyanın Borçlarını ve Sorumluluğunu Genişleten veya Ağırлаştıran Kayıt ve Şartlar (TTK m. 1243/4).....	271
5. Taşıma Faaliyetinin Belirli Bir Kısımının Fiili Taşıyan Tarafından Gerçekleştirildiği Durumlarda Sorumsuzluk Kaydı (TTK m. 1192/1).....	273
6. TTK m. 1244, 1243/4 ve 1292/1 Dışında Kalıp Emredici Hüküm İçermeyen Durumlarda Taşıyanın Sorumluluğunu Kaldıran veya Daraltan Anlaşmalar	273
D. Taşıyanın Sorumluluğunun Miktar Bakımından Kanun ile Sınırlanması (TTK m. 1186)	278
E. Sorumluluğu Sınırlandırma Hakkının Kaybı	295

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDDİA VE İSPAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ, HASAR, ZIYA BİLDİRİMİ ve TAZMİNAT

I. İDDİA VE İSPAT YÜKÜ/KÜLFETİ.....	297
A. Genel Olarak	297
1. Common Law Hukuk Sisteminde İspat.....	297
2. Türk Hukuk Sisteminde İspat	298
a. <u>Taşıyanın</u> İspat Yükümlülüğü Altında Olduğu Durumlar.....	298
b. Yük ile İlgili Olan Kişilerin (Yükleten, Gönderen, Taşıtan ve Gönderilen= Konşimentonun Haklı ve Yetkili Hamili) İspat Yükümlülüğü Altında Olduğu Durumlar	315
II. EŞYANIN/YÜKÜN/MALIN İNCELENMESİ (MUAYENESİ) VE HASAR VEYA ZIYA BİLDİRİMİ (İHBARİ).....	326
A. Eşyanın/Yükün/Malin Muayenesi (İncelenmesi/ İncelettilmesi).....	326
B. Hasar veya Zıya İhbarı.....	330
III. TAZMİNAT DAVASINDA TARAFLAR, TARAFLARIN TALEP VE HAKLARI, TAZMİNAT İSTEMİ SÜRESİ VE TAZMİNATIN KAPSAMI.....	350
A. Davacı	350
B. Davalı	352
C. Davacının Talebi ve Hakkı	353
1. Davacının <u>Taşıyan Olmayan</u> Donatana Karşı Talebi	353
D. Taşıyanın Talebi ve Hakkı.....	355
1. Navlun Ödenmesini İstem Hakkı	355
2. Zaman Üzerine Navlun.....	355
3. Navlun Kararlaştırılmamışsa	355
4. Navlun Dışında Kalan Prim ve Giderler	356
5. Eşyanın Navlun Yerine Bırakılması	356
E. Tazminat İstemi İçin Süre (Dava Açma Süresi).....	356
1. Hak Düşürücü Süre.....	356
2. Hak Düşürücü Süre İtirazından Yararlanma Hakkının Kaybedilmesi	359
F. Tazminatın Miktar/Değer Bakımından Kapsamı	360
1. Yükün/eşyanın Zıyaa Uğraması Durumunda Tazmin Şekli	364
a. Eşyanın Tamamının Zayi Olması	364
b. Eşyanın Bir Kısımının Zayi Olması	364
2. Eşyanın Hasara Uğraması Durumunda Tazmin Şekli.....	364

G. Taşıyanın Sorumluluğunun Malvarlığı Bakımından Sınırı	365
H. Sözleşmenin Feshi Durumlarında Tazminat	368

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DENİZ YOLUYLA EŞYA/YÜK/MAL TAŞIMA İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI VE ULUSLARASI SÖZLEŞME METİNLERİ

I. YARGITAY KARARLARI	371
A. GEMİNİN SEFERE BAŞLANGICINDAKİ ELVERİŞSİZLİK (TTK m. 1141)	371
B. TAŞIYANIN ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜNE UYMAMASI (TTK m. 1178)	394
C. TEKNİK KUSUR VE YANGIN (TTK M. 1180).....	408
D. TAŞIYANIN KUSURSUZLUK VE UYGUN İLLİYET BAĞI KARİNELERİNDEN YARARLANDIĞI HÂLLER (TTK M. 1182).....	412
II. 1924 LA HAYE (BAŞKA BİR ADLANDIRMAYA GÖRE BRÜKSEL) KURALLARI.....	421
III. HAMBURG KURALLARI (1978).....	427
V. ROTTERDAM KURALLARI (2009).....	433
KAYNAKÇA	445